

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

8. søndag i treenighetstiden – 10. juli 2016

Prekentekest: Mar 12, 28-34

Lesetekst I: Jos 22, 1-6

Lesetekst II: Fil 1, 9-11

En selvmotsigende - og saliggjørende - sannhet

En sympatisk skriftlærd?

Det er ikke hverdagskost i Det nye testamente. Vanligvis er de skriftlærde blant Jesu argeste motstandere, og de får tydelig melding fra Jesus en rekke ganger: Ve dere, skriftlærde og fariseere, dere hyklere. Men her kommer en som har fått med seg ordskiftet mellom Jesus og saddukeerne og likte det han hørte; Jesus hadde satt saddukeerne på plass. Dessuten svarte Jesus godt. Kanskje han hadde et bra svar på hans eget spørsmål også? Enkelte trekk tyder på at den skriftlærde hadde positive motiver for sitt spørsmål. Parallellteksten i Mt 22 sier samtidig at den skriftlærde spurte for å sette Jesus på prøve. Uansett – spørsmålet ble stilt.

-Hvilket bud er det første av alle, rabbi Jesus? I parallellteksten i Mt 22 spørres det om det *største* budet, uten at vi legger særlig vekt på det. Jesus kunne svart: Spør du om det? Dette vet du vel godt selv. Jødene hadde sin trosbekjennelse, *sjemá*, i 5 Mos 6,5 som er veldig tydelig: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din makt. Ikke noe bud var større enn det; det visste alle. Så hvorfor spurte han? Litt lurespørsmål, og litt fordi han ville høre hva Jesus mente?

Svaret Jesus gir er paradoksalt: Det første – og største – budet er at du skal elske Gud med alt du er og har. Det er det største og første av alle bud, sier han i Mt 22. Men her er enda et bud – som også er like først og størst: Du skal elske din neste som deg selv. Her henter Jesus inn 3 Mos 19,18 som den skriftlærde også kjente. Det første er størst – det andre like stort. En tilsynelatende selvmotsigende – og saliggjørende – sannhet.

Offer og / eller barmhjertighet

Den skriftlærde er enig og gjentar like godt hele Jesu argumentrekke. Så legger han til et interessant poeng etter sin oppsummering: Dette er mer verdt enn alle brennoffer og andre offer. Kanskje var de på tempelplassen og i nærheten av det store offerstedet da de samtalte? Og: betyr det at han vendte tommelen ned for den jødiske offerpraksis han selv var en del av? Neppe. Det var heller at han så hvor begrenset og relativ betydningen av offerhandlingene var sammenlignet med barmhjertigheten overfor sitt medmenneske: 'Det er mer verdt enn alle brennoffer!'

Det spørsmål som skal dirre i vår formidling av denne teksten, er dette: Hvordan henger disse to budene sammen? Hvordan kan vi elske Gud over alle ting, og samtidig og like mye vår neste? Vi tenker vi vet litt om hvordan elske vår neste. Men hvordan elsker jeg Gud?

Noen momenter til overveielse:

- Vi skal tenke to tanker og gjøre to ting samtidig: elske Gud – og elske menneskene. Vrient for

noen av oss som bare kan gjøre én ting av gangen. Da er dagens gladmelding til oss dette: Når du elsker din neste – da elsker du Gud. – ‘Det dere gjorde mot en av disse mine minste søsken, det gjorde dere mot meg’, sier Menneskesønnen i Mt 25,40. Vi elsker Gud – når vi elsker vår neste. Det er en utrolig befriende sannhet.

- Mange skriftsteder bekrefter akkurat dette: - Joh 13,14-15 *Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre.* - 1 Joh 4,21 *Og dette er budet vi har fra ham: Den som elsker Gud, må også elske sin bror.* - Joh 14,21: *Den som kjenner mine bud og holder dem, han er det som elsker meg.* –Da spør vi: hva er hans bud, så vi kan holde dem og dermed elske ham? Det svarer Jesus på i Joh 15,17: *Dette er mitt bud til dere: Elsk hverandre!*
- Det var en som sa: I de ti bud peker tre bud oppover, mens syv bud peker utover mot menneskene. Er det en indikasjon på hvor vi skal legge vekten og ha fokus, nemlig kjærligheten ut mot nesten?
- Elsker jeg Gud? Å elske forbinder vi ofte med sterke følelser og stor inderlighet. Når vi kobler følelsene til Gudskjærligheten blir det veldig fort destruktivt eller hykleri. Vi må føle noe, få til noe. Det ligger oss i ryggmargen å vise vår inderlige Gudshengivenhet, vi tar i på lovsangen og tilbedelsen så det knaker i de åndelige ledd. Klart jeg elsker Gud, det må han da både se og merke? Eller på den andre enden av skalaen: jeg hengir meg til tekstiler, draperier og liturgier, hymner, hallelujakor og håndbevegelser for *dette* har Herren behag i. Her er verdifulle elementer i begge fromhetstradisjoner. Men det blir uten betydning om vi ikke elsker vår neste, konkret inntil lukt og smak. Det er klart vi kan uttrykke vår kjærlighet til Gud gjennom lovprisning, bønner, sang, og tilbedelse. Samtidig er vi farlig nær et blindspor langs begge veier. Det blir oss og vårt – framfor Gud og hans. I stedet peker Guds ord på det rette spor: Elsk hverandre! Det er vår Gudskjærlighet kanalisert ut i armer og bein – til gagn for nesten.
- Troen og kjærligheten sitter i beina. Siden dette er en misjonsspalte, tar jeg med denne: For en stund siden leste jeg følgende definisjon av en misjonær i en avis: Hun har Guds Ord i beina, omsorg i hendene, fredsbud i munnen, naboen til kaffe, verden i blikket, ryggsekk i gangen og Jesus i hjertet. – Her var det mye ‘armer og bein’ – og også litt for følelsene.
- Vi skal elske Gud – og vår neste. Da må det vel bli omtrent fifty-fifty, litt på hver? Nei, faktisk skal vi elske Gud av *hele* vårt hjerte, sjel, sinn og kraft; hele, altså 100 %. Og samme med min neste: fullt fokus også der; 100 %. Egentlig ikke mulig, men slik er det. Det er like paradoksalt som at ett bud er størst av alle – og det er også det andre budet.

Den siste biten

Jesus avslutter samtalen med et besynderlig utsagn: Du er ikke langt borte fra Guds rike. Hva mente han med det? Ikke helt enkelt å forstå. Noen har sagt det slik: Hva manglet den etisk bevisste skriftlærde siden han fortsatt var utenfor Guds rike? Svar: gjenkjennelsen av Messias, og anerkjennelsen av Jesus som Messias.

Da må vi si: så nær – og dog så fjern. Det gjelder også så tragisk mange mennesker i dag.

Rolf Ekenes

Cand.theol, tilsynsmann i DELK – Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn – siden 2011.

Misjonsprest på Madagaskar 1983-2002. Prest i DELK Tønsberg menighet 2003-06. Daglig leder i NORME – Norsk Råd for Misjon og Evangelisering 2006-11.

ekenes24@gmail.com